

Humledalens älg- och
kronhjortsskötselområde

Elektronisk delgivning

Beslut om fastställande av älgskötselplan

Beslut

Länstyrelsen beslutar att fastställa bifogat älgskötselplan för Humledalens älg- och kronhjortsskötselområde, 04-27-01-001-Ä, att gälla till och med utgången av jaktåret 2024.

Beskrivning av ärendet

Humledalens älg- och kronhjortsskötselområde har inkommit med ansökan om fastställande av älgskötselplan för perioden 2022 – 2024. Skötselplanen är framtagen efter samråd med berörda fastighetsägare och jakträttsinnehavare. Älgförvaltningsgrupp 2 har tillstyrkt skötselplanen.

Motivering till beslutet

För ett älgskötselområde ska det finnas en skötselplan. Älgskötselplanen ska bidra till en adaptiv förvaltning och till att nå älgförvaltningsplanens mål. En älgskötselplan ska vara framtagen efter samråd med älgförvaltningsgruppen och sedan fastställas av länsstyrelsen. För att fastställas ska planen alltid minst innehålla de kriterier som ställs i Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2011:7).

En älgskötselplan omfattar en period om tre år om inte länsstyrelsen beslutar annat.

Länstyrelsen bedömer att älgskötselplanen är framtagen i enlighet med Naturvårdsverkets krav. Planen kan därmed godkännas.

Bestämmelser som beslutet grundas på

3 § jaktförordningen (1987:905).

27 § Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd om jakt efter älg och kronhjort (NSF 2011:7).

Information

Företrädare för älgskötselområdet ska minst en gång om året göra en uppföljning av älgskötselplanen och vid behov vidta åtgärder och föreslå ändringar för länsstyrelsens fastställande. I god tid innan treårsperioden passerat ska en ny plan ha tagits fram. Om förvaltningsgruppen framför synpunkter på planens inriktning eller dess efterlevnad kan det bli nödvändigt med revidering. Vidare gäller att om det under planperioden visar sig att förändringar är nödvändiga för att nå målen, så ska planen revideras och ansökan om detta ska skickas till länsstyrelsen. Om skötselområdets areal förändras med mer än 10 % bör en ny skötselplan utarbetas. Länsstyrelsen påminner om att innebörden av detta beslut ska av skötselområdet meddelas de fastighetsägare och jakträttshavare som berörs av beslutet.

Du kan överklaga beslutet

Se bilaga med överklagandehänvisning.

Beslutande

Beslutet har fattats av vilthandläggare Jan-Erik Dalmo.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Kopia till

Älgförvaltningsgrupp 2

Bilagor

1. Överklagandehänvisning Naturvårdsverket
2. Älgskötselplan

Du kan överklaga beslutet hos Naturvårdsverket

Om du inte är nöjd med Länsstyrelsens beslut, kan du skriftligen överklaga beslutet hos Naturvårdsverket.

Hur överklagar jag beslutet?

Länsstyrelsen måste pröva att överklagandet har kommit in i rätt tid, innan det skickas vidare tillsammans med handlingarna i ärendet. Därför ska du lämna eller skicka din skriftliga överklagan till Länsstyrelsen Södermanlands län antingen via e-post; sodermanland@lansstyrelsen.se, eller med post; Länsstyrelsen Södermanlands län, 611 86 Nyköping.

Tiden för överklagande

Ditt överklagande måste ha kommit in till Länsstyrelsen **inom tre veckor** från den dag du fick del av beslutet. Om det kommer in senare kan överklagandet inte prövas. I ditt överklagande kan du be att få ytterligare tid till att utveckla dina synpunkter och skälen till att du överklagar. Sedan är det Naturvårdsverket som beslutar om tiden kan förlängas.

Ditt överklagande ska innehålla

- Vilket beslut som du överklagar, beslutets datum och diarienummer.
- Hur du vill att beslutet ska ändras.
- Varför du anser att Länsstyrelsens beslut är felaktigt.

Om du har handlingar som du anser stödjer din överklagan så bör du bifoga kopior på dessa. Kontakta Länsstyrelsen i förväg om du behöver bifoga filer som är större än 15 MB via e-post.

Ombud

Om du anlitar ett ombud som sköter överklagandet åt dig ska ombudet underteckna skrivelsen, bifoga en fullmakt i original från dig samt uppge sitt eget namn, adress och telefonnummer.

Behöver du veta mer?

Har du ytterligare frågor kan du kontakta Länsstyrelsen via e-post, sodermanland@lansstyrelsen.se, eller via växeltelefonnummer 010-223 40 00. Ange diarienummer 5721-2022.

Namn på älgskötselområdet

Humledalens Älgskötselområde

Typ av plan

- Älgskötselplan (nytt älgskötselområde/ny period)
- Reviderad älgskötselplan (inom pågående period)
- Reviderad avskjutningsplan (inom pågående period)

Diarieföring av älgskötselplanen

- Nytt ärende (planen har inte lämnats tidigare)

Till befintligt ärende. Diarie nr:

Version (datum)

2022-07-15

Länsstyrelsens reg.nummer

04-27-01-001-Ä

Älgskötselplan för perioden

2022

till och med

2024

Reviderad datum

Revidering orsak

- Beslutad av Länsstyrelsen

- Ansökt areal (nytt/ändrat område)

Total areal ÄSO (ha)

7 060

(Arealen används inte i beräkningar, beräkninga baseras på total areal)

Areal åkermark i ha

Registrerande län

Länsstyrelsen Södermanland

ÄFO nummer

ÄFO 2

ÄFO namn

Fastställd av länsstyrelsen den

Länsstyrelsens noteringar och villkor för beslut om fastställande av planen:

INNEHÅLL:

1. MÅLSÄTTNINGAR

- 1.1 Älgstammen
- 1.2 Skog och betesskador

2. NULÄGESBESKRIVNING

- 2.1 Uppgifter om älgstammen
- 2.2 Uppgifter om skogstillstånd och betesskador
- 2.3 Skador på gröda
- 2.4 Trafikolyckor med älg
- 2.5 Övrig dödlighet
- 2.6 Predation

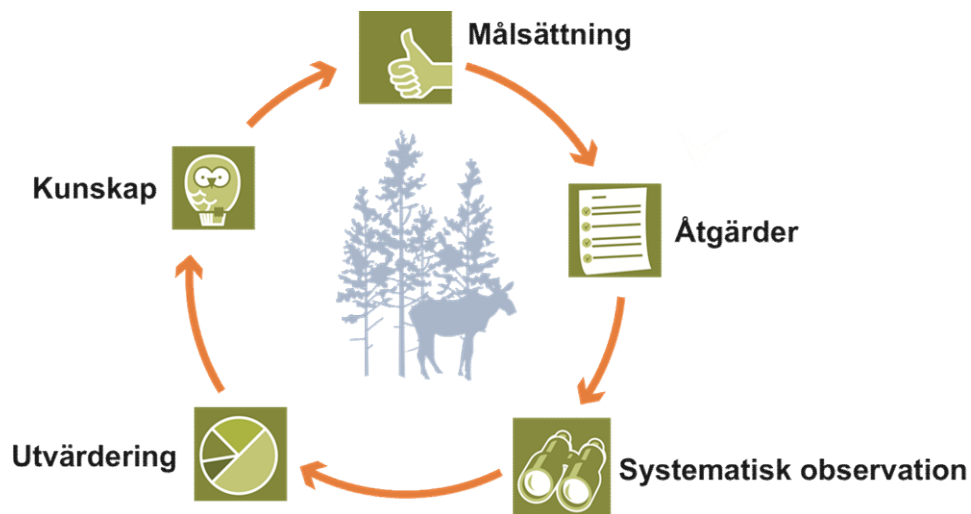
3. SAMMANFATTNING MÅLSÄTTNINGAR OCH NULÄGE

4. HANDLINGSPLAN FRÅN NULÄGE TILL MÅLUPPFYLLNAD

- 4.1 Planerad avskjutning
- 4.2 Avskjutningsförslag licensområden
- 4.3 Planerade inventeringar

5. ÖVRIGT

- 5.1 Redogörelse för samråd och förankringsprocessen inom äso.
- 5.2 Bilagor

1. MÅLSÄTTNINGAR

1.1 Mål för älgstammens utveckling inom älgskötselområdet

Kvantitativ målsättning för treårsperioden

Antal de kommande 3 åren

Älgstammen ska

Med hänsyn till:

Öka	Oförändrad	Minska
☐	☒	☐

Dålig förnyring och vargetablering gör utvecklingen svårbedömd. Därför försiktig förvaltning.

Kvantitativ målsättning för treårsperioden (3-års medelvärden)

	antal	antal/1000 ha	%
Tjur	16	2,3	26%
Ko	31	4,4	51%
Kalv	14	2,0	23%
Totalt	61	8,6	100%

Mål för vinterstam	2024	
Vinterstam älg/ 1000 ha	8,5	efter jakt

Kvalitativ målsättning för treårsperioden (3-års medelvärden)

Andel tjur av vuxna:	35%	i älgobs
Antal kalvar per hondjur:	0,75	uttryckt som ett decimaltal enligt älgobs
Målsättning kalvandel i avskjutning:	60%	av totala avskjutningen
Slaktvikter kalv (kg)		i medelvikt för alla vägda kalvar från jaktstart

Redogörelse av inventeringsundelag för beräkning av älgstammens sammansättning i området.

1.2 Övergripande målsättningar för skogens utveckling inom ÄLGFÖRVALTNINGSOMRÅDET

Tallar	Maximal årsskada (vinterskada + sommarskada)	5%	Ange i %
Granar	Maximal årsskada (vinterskada + sommarskada)		Ange i %
Tallar	ANDEL oskadade av klövvilt vid 5 m		Ange i %
Tallar	ANTAL oskadade av klövvilt vid 5 m		Ange i stammar/hektar

2. NULÄGESBESKRIVNINGAR

2.1 Uppgifter om älgstammen inom älgskötselområdet

Uppgifter om älgstammen och redovisning av inventeringar enligt föreslagna kvalitetsssäkrade metoder.

2.1.1 Den totala avskjutningen inom ÄSO på årsbasis

Bör avse de senaste tre årens avskjutning.

År	2019	2020	2021
Tjur	2	2	3
Hondjur	3	3	3
Kalv	5	8	3
Totalt	10	13	9
Totalt per 1000 ha	1,3	1,9	1,3
Areal (ha för respektive år)	7 488	7 016	7 060

Sammanställning av avskjutningen de senaste tre åren för uppföljning av kvalitetsmålen.

År	2019	2020	2021
Tjurandel avskj. (tjur/vuxna)	40%	40%	50%
Kalvandel avskj. (kalv/totalt)	50%	62%	33%

Kommentarer/ Redogörelse av olikheter inom området.

2.1.2 Älgobservationer (älgobs)

Minst de senaste fyra årens älgobs jämförs för att trenden i älgpopulationen ska kunna följas.

År	2018	2019	2020	2021	Medel
Antal obstimmar	1 307	1 352	1 042	1 228	1232
Observationer per mantimme	0,063	0,057	0,129	0,079	0,082
Antal kalvar per hondjur	0,667	0,750	0,750	0,596	0,69
Andel tjur av vuxna	27,8%	28,9%	28,6%	31,9%	29%

Kommentarer/ Redogörelse av olikheter inom området.

2.1.3 Spillningsinventering

År	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Antal provtytor	786				701	
Antal dagar i inventeringsperiod	159				162	
Antal funna spillningshögar	166				205	
Spillningshögar per älg och dygn	17				17	
Antal högar per ruta (täthetsindex)	0,21				0,29	
Vinterstam i antal/1000 ha (max)						
Vinterstam i antal/1000 ha (min)						
Vinterstam i antal/1000 ha (medel)	7,8				10,6	
Vinterstam i antal/1000 ha (medel)						

Kommentarer/ Redogörelse av olikheter inom området.

2. NULÄGESBESKRIVNINGAR forts.

2.1.4 Kalvvikter - vikt utan huvud, hud, skankar och inälvor före skottrensning

Medelslaktvikten för samtliga fällda och vägda älgkalvar inom ÅSO från de senaste tre åren.

År	2017	2018	2019	2020	2021
Antal vägda kalvar	6	8	4	4	1
Slaktvikt kg septemberjakt (vägda)	0	0	0	0	0
Slaktvikt kg oktoberjakt (vägda)	48	53	50	50	45
Slaktvikt kg medel (vägda)	48	53	50	50	45

Kommentarer/ Redogörelse av olikheter inom området.

2.1.5 Vuxna vikter - vikt utan huvud, hud, skankar och inälvor före skottrensning

Medelslaktvikten för samtliga fällda och vägda vuxna älgar inom åso från de senaste tre åren.

År	2017	2018	2019	2020	2021
Antal vägda kor	2	4	3	2	1
Slaktvikt kg (vägda) kor	141	120	108	152	200
Antal vägda tjurar	4	2	1	2	2
Slaktvikt kg (vägda) tjurar	146	162	130	140	110

Kommentarer/ Redogörelse av olikheter inom området.

2.1.6 Medelålder

Medelålder för samtliga fällda och tandsnittade vuxna älgar inom åso från de senaste tre åren.

År	2017	2018	2019	2020	2021
Antal åldersbestämda kor					
Medelålder år (tandsnitt) kor	2	2	1	2	0
Antal åldersbestämda tjurar					
Medelålder år (tandsnitt) tjurar	1	2	0	3	1

Kommentarer/ Redogörelse av olikheter inom området.

2.1.7 Reproduktion

Antal utstötta ägg per hondjur från livmoderundersökningar inom åso från de senaste tre åren.

År	2017	2018	2019	2020	2021
Antal analyserade kor					
Ägg per hondjur (livmoderanalys)	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0

Kommentarer/ Redogörelse av olikheter inom området.

2.1.8 Flyginventering

År			
Tjur			
Ko			
Kalv			
Totalt			

Kommentarer/ Redogörelse av olikheter inom området.

2.1.9 Bedömning av den nuvarande älgstammen inom älgskötselområdet

Antal de senaste 3 åren

Älgstammen har

Ökat	Oförändrad	Minskat
☐	☒	☐

År

Vinterstam, älg/1000 ha

2017	2018	2019	2020	2021
				8,5

Beräknad sammansättning andel vid periodens start

	Antal älgar	Beräknad fördelning	Antal älgar/1000 ha	% tjur av vuxna
Tjur	9	15%	1,3	23%
Ko/kviga	31	52%	4,4	
Kalv	20	33%	2,8	
Summa	60	100%	8,5	

Redogörelse av inventeringsunderlag för beräkning av älgstammens sammansättning i området.

Kvalitet de senaste 3 åren

Tjurandelen

Medelåldern

Kalvvikterna

Reproduktionen

Minskat	Oförändrad	Ökat
☐	☐	☒
☐	☒	☐
☒	☐	☐
☒	☐	☐

2.1.10 Sammanställt beräkningsunderlag för analys i Älgfrode

Data till Älgfrode

Områdets areal i ha

7060

Målsättning

Antal älgar per 1000 ha

8,5

% tjur av vuxna

35%

Avskjutning

Antal vuxna tjurar

3

Antal vuxna hondjur

3

Antal kalvar

3

Älgstammens storlek

Antal älgar per 1000 ha

8,5

Älgstammens egenskaper

Enligt älgöbs

% tjur av vuxna

Antal kalvar per vuxet hondjur

Enligt avskjutning

% tjurkalv av alla kalvar

Medel 4 år

Medel 3 år

Senaste år

29%

30%

32%

69%

70%

60%

52%

Dödlighet utöver jakt

Antal vuxna tjurar per år

Antal vuxna hondjur per år

Antal kalvar per år *

Rovdjur

Trafik

Övrigt

0,0

1,3

11,5

Bedömd eller beräknad sammansättning enligt Älgfrode antal vid periodens slut (utökad uppgift ej obligatorisk)

	Antal älgar	Beräknad fördelning	Antal älgar/1000 ha	% tjur av vuxna
Tjur	16	26%	2,3	33%
Ko/kviga	32	52%	4,5	
Kalv	14	23%	2,0	
Summa	62	100%	8,8	

2. NULÄGESBESKRIVNINGAR forts.

2.2 Inventeringar av skogstillståndet inom älgskötselområdet

Uppgifter om skogstillståndet och redovisning av inventeringar enligt föreslagna kvalitetssäkrade metoder.

2.2.1 Fodertillgång och skadeläge på skog enligt Skogsstyrelsens foderprognoser och Äbin inom ÄFot

Fodertillgång och prognos	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Areal ungskog	14 200	14 400	14 700	15 300	16 400	17 700	19 000
RASE (rönn, asp, sälj, ek), andel ytor med förekomst				8%			

Utveckling kommande 5 åren	Ökande	Oförändrad	Minskande
Areal tallfoder	☐	☐	☐

Ange resultat från tre senaste inventeringarna			
2020	2021	2022	Medel tre senaste inventeringarna
19%	16%	17%	17%

Övriga uppgifter om skogstillståndet enligt Äbin

Tallar	Årsskada Tall (vinterskador + sommarskador)
Tallar	Andel Tallstammar utan viltskador
Ståndortsanpassning	Andel mager mark förnygrad med tall
RASE	Andel ytor med gynnsam konkurrensstatus
Granar	Årsskada Gran(vinterskador + sommarskador)

2.2.2 Bedömt betetryck i avsaknad av Äbin eller som komplettering till Äbin

För	Tolerabla	För omfattande	2020	2021	2022
Tall	☐	☐			
Gran	☐	☐			
RASE, välj alternativ i lista	Omhändertags istället av:		Välj i lista	Välj i lista	Välj i lista

Bedömningen grundar sig på

Kommentarer/ Redogörelse av olikheter inom området.

2.3 Redovisning av skador på gröda

	Tolerabla	För omfattande
Omfattning	☒	☐

Redogörelse för typ av skador och var skadorna har förekommit.

2. NULÄGESBESKRIVNINGAR forts.

2.4 Redovisning av rapporterade viltolyckor med älg

Vilttrafikolyckorna med älg de senaste 3 åren

År	2019	2020	2021
Älgolyckor inom ÄSO, antal	4	0	3
Tjur, trafikdödad			
Hondjur, trafikdödad			
Kalv, trafikdödad			
Okänd, trafikdödad			
Summa trafikdödade älgar			

2.5 Övrig dödlighet

År	2019	2020	2021
Tjur			
Ko			
Kalv			
Okänd			
Summa			

2.6 Redovisning av rovdjursförekomst och predationstryck

Predation inom ÄSO

Vargrevir	% av reviret som berör ÄSO	Predation i reviret antal	Predation vuxen älg	Predation kalv	Revirets predation i ÄSOt	Predation/ 1000 ha
Ärla reviret	15%	40	1	5	6	0,8
Ulva reiret	40%	20	1	7	8	1,1
		Summa:	3	11	14	2,0

Björntäthet per 100 000 ha	Antal björnar inom ÄSO	Predation per vuxen björn	Predation vuxen älg	Predation kalv	Björnens predation i ÄSOt	Predation/ 1000 ha

S:a predation:	3	11	14	2,0
-----------------------	---	----	----	-----

Förutsättningar för ovanstående:

Vargpredationen bör beräknas till 100-140 älgar/revir. I beräkningen utgörs predationen av 82% kalv och 18% vuxna.

Björnpredationen bör beräknas till ca 7 älgar per vuxen björn. I beräkningen utgörs predationen av 93% kalv och 7% vuxna.

Andelen vuxen björn utgör 50% i beräkningen.

3. SAMMANFATTNING MÅL OCH NULÄGE

	Mål	Nuläge	Trend	Åtgärdsförslag
Vinterstam, älgar per 1000ha registrerad jaktareal	8,5	8,5	Oförändrad ▼	
Vinterstam, antal älgar totalt inom ÄSO	60	60	Oförändrad ▼	
Andel tjur av vuxna i älgobs	35%	30%	Ökande ▼	
Antal kalvar per hondjur i älgobs	0,75	0,70	Välj i lista ▼	öka medelåldern i stammen
Kalvandel i avskjutning	60%	48%	Välj i lista ▼	
Slaktvikter kalv (kg)		48	Välj i lista ▼	
Färska skador tallar/produktionstammar, max	5%	17%	Minskande ▼	
Andel ytor med gynnsam konkurrensstatus			Välj i lista ▼	
Fodersituation enligt foderprognos			Ökande ▼	
Älgolyckor inom ÄSO, antal totalt		3	Oförändrad ▼	
Övrig dödlighet, antal älgar inom ÄSO			Välj i lista ▼	
Predation, antal älgar inom ÄSO		14	Ökande ▼	

4. HANDLINGSPLAN FRÅN NULÄGE TILL MÅLUPPFYLLNAD

4.1 Avskjutning för älgskötselområdet

År	2022	2023	2024
Tjur	2	2	2
Hondjur	2	2	2
Kalv	5	5	5
Antal älgar totalt	9	9	9
Andel tjur av vuxna (%)	50%	50%	50%
Andel kalv av total avskjutning (%)	56%	56%	56%
Areal (ha för respektive år)	7 060	7 060	7 060
Totalt per 1000 ha	1,3	1,3	1,3

Avskjutning baseras på:

- Beräkningsmodell Älgfrode (bifogas)
- Annan beräkning/förslag (bifogas)

Motivering för avvikelse jämfört med beräkningsmodellens förslag

4.2 Planerade inventeringar

År	2022	2023	2024
Äbin	☐	☐	☐
Spillningsinventering	☐	☒	☐
Flyginventering	☐	☐	☐
Avskjutningsstatistik	☒	☒	☒
Älgobs	☒	☒	☒
Kalvvikter	☒	☒	☒
Foderprognoser	☐	☐	☐

Kommentarer

5. ÖVRIGT

5.1 Redogörelse för samråd och förankringsprocessen inom äso.

Denna älgskötselplan har utformats i samråd med berörda fastighetsägare och jakträttshavare.

Företsordare för älgskötselområdet

Pär Blom

Namnförtydligande

Älgskötselplanen tillstyrks av älgförvaltningsgruppen

Älgskötselplanen tillstyrks inte av älgförvaltningsgruppen

Datum:

För älgförvaltningsgruppen

Namnförtydligande

Motivering eller avvikande mening

5.2 Bilagor